

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ГРАЖДАНСКИЯ ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС

В сила от 01.03.2008 г.

Обн. ДВ. бр.59 от 20 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.50 от 30 Май 2008г., изм. ДВ. бр.63 от 15 Юли 2008г., изм. ДВ. бр.69 от 5 Август 2008г., изм. ДВ. бр.12 от 13 Февруари 2009г., изм. ДВ. бр.19 от 13 Март 2009г., изм. ДВ. бр.32 от 28 Април 2009г., изм. ДВ. бр.42 от 5 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.47 от 23 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.82 от 16 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.13 от 16 Февруари 2010г., изм. ДВ. бр.100 от 21 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.5 от 14 Януари 2011г., изм. ДВ. бр.45 от 15 Юни 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.49 от 29 Юни 2012г., доп. ДВ. бр.99 от 14 Декември 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г., изм. ДВ. бр.53 от 27 Юни 2014г., изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014г., изм. и доп. ДВ. бр.50 от 3 Юли 2015г., доп. ДВ. бр.15 от 23 Февруари 2016г., изм. ДВ. бр.43 от 7 Юни 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.8 от 24 Януари 2017г., доп. ДВ. бр.13 от 7 Февруари 2017г., изм. ДВ. бр.63 от 4 Август 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.86 от 27 Октомври 2017г., изм. ДВ. бр.96 от 1 Декември 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.102 от 22 Декември 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.42 от 22 Май 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.65 от 7 Август 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.38 от 10 Май 2019г., изм. ДВ. бр.83 от 22 Октомври 2019г., изм. ДВ. бр.98 от 13 Декември 2019г., изм. и доп. ДВ. бр.100 от 20 Декември 2019г., доп. ДВ. бр.68 от 31 Юли 2020г., изм. и доп. ДВ. бр.98 от 17 Ноември 2020г., изм. и доп. ДВ. бр.110 от 29 Декември 2020г., изм. ДВ. бр.9 от 2 Февруари 2021г., изм. и доп. ДВ. бр.15 от 19 Февруари 2021г., изм. ДВ. бр.15 от 22 Февруари 2022г., доп. ДВ. бр.62 от 5 Август 2022г.

§ 1. В чл. 78 се правят следните допълнения:

1. в ал. 4 след края на изречението се поставя запетая и се добавят думите „освен когато прекратяването е поради постигнато между страните споразумение, в който случай се прилага ал. 9.“;

2. в ал. 9 след думите „със спогодба“ се добавят думите „или при прекратяването му поради оттегляне или отказ от иска в резултат на постигнато между страните споразумение“.

§ 2. Създава се чл. 78а:

„Разноски при съдебна медиация

Чл. 78а. (1) Възнаграждението на медиаторите към съдебните центрове по медиация за процедура по медиация в случаите по чл. 140а и чл. 140б, проведена в рамките на общата продължителност по чл. 22, ал. 1 от Закона за медиацията, се плаща от сумите, предвидени от бюджета на съда.

(2) Когато по делото е проведена процедура по медиация съгласно чл. 140а и чл. 140б, която е приключила без постигнато споразумение, разноските по ал. 1 се присъждат в полза на съда и се заплащат от страните съобразно изхода на спора.

(3) Когато в случаите на чл. 140а, ал. 1 или ал. 2 съдът е задължил страните да участват в процедура по медиация и по делото не е постигнато споразумение, с което да приключва делото, страната, която не е участвала лично или чрез пълномощник в процедурата, заплаща таксите и разноските по делото независимо от изхода му. Когато и двете страни не са участвали в процедурата по медиация, таксите и разноските остават върху тях, както са ги направили, а разноските по ал. 1 се заплащат от тях поравно.“

§ 3. Създава се чл. 140а:

„Медиация

Чл. 140а. (1) Съдът задължава страните да участват в процедура по медиация, когато е предявен иск или до съда е отправено искане за:

1. развод (чл. 49 СК);
2. разрешаване на спорове относно упражняването на родителските права, местоживеенето на детето, личните отношения с детето и издръжката му (чл. 127, ал. 2 СК);

3. изменение на мерките, свързани с упражняването на родителските права, местоживеенето на детето, личните отношения с детето и издръжката му (чл. 59, ал. 9 СК, чл. 51, ал. 4 СК);

4. разрешаване на разногласия по повод упражняване на родителските права и задължения (чл. 123, ал. 2 СК);

5. определяне на мерки за лични отношения с бабата и дядото (чл. 128 СК);

6. разрешаване на спорове между родителите, свързани с пътуване на детето в чужбина и издаването на личните документи, необходими за това (чл. 127а СК);

7. разпределяне на ползването на съсобствена вещ (чл. 32, ал. 2 ЗС);

8. парични вземания, произтичащи от съсобственост (чл. 30, ал. 3 ЗС, чл. 31, ал. 2 ЗС);

9. делба (чл. 34 ЗС);

10. изпълнение на задължения на собствениците, ползвателите или обитателите на самостоятелни обекти в сграда в режим на етажна собственост (чл. 6 ЗУЕС), за възстановяване на направени от отделен собственик разходи за ремонт на общи части на сградата (чл. 48, ал. 7 ЗУЕС), както и за отмяна на незаконосъобразно решение на общото събрание или на незаконосъобразен акт на управителния съвет (управителя) на етажната собственост (чл. 40, ал. 1 ЗУЕС и чл. 43, ал. 1 ЗУЕС);

11. изплащане на стойността на дружествен дял при прекратяване на участие в дружество с ограничена отговорност (чл. 125, ал. 3 ТЗ);

12. отговорност на управител или на контролър на дружество с ограничена отговорност за причинени на дружеството вреди (чл. 142, ал. 3 ТЗ и чл. 145 ТЗ).

(2) Съдът може да задължи страните да участват в процедура по медиация, когато е предявен иск за:

1. парично или непарично вземане, произтичащо от договор, едностранна сделка, непозволено увреждане, неоснователно обогатяване или водене на чужда работа без пълномощие;

2. съществуване, прекратяване, унищожаване или разваляне на договор или на едностранна сделка, или за сключване на окончателен договор;

3. собственост и други вещни права върху имот или за нарушено владение;

4. издръжка;

5. възнаграждения или обезщетения, произтичащи от трудови правоотношения, както и за признаване на уволнението за незаконно и неговата отмяна и за възстановяване на предишната работа;

6. защита на членствени права в търговско дружество (чл. 71 ТЗ) или за отмяна на решение на общото събрание на дружеството (чл. 74 ТЗ), както и искове по чл. 58, ал. 1 от Закона за кооперациите и по чл. 25, ал. 4 от Закона за юридическите лица с нестопанска цел;

7. защита на права на интелектуална собственост по Закона за авторското право и сродните му права, Закона за патентите и регистрацията на полезните модели, Закона за марките и географските означения, Закона за промишления дизайн, Закона за топологията на интегралните схеми и Закона за закрила на новите сортове растения и породи животни.

(3) Съдът преценява дали спорът по ал. 2 е подходящ за препращане към медиация, като съобразява всички обстоятелства, свързани с него, включително и когато:

1. между страните са налице трайни отношения;

2. между страните се водят или са водени няколко дела, които имат връзка помежду си;

3. по делото са предявени множество иски или насрещни претенции;
4. разноските за производството може значително да надхвърлят материалния интерес по делото;
5. бързото доброволно разрешаване на спора е в интерес на страните или на детето;
6. основните обстоятелства, от които произтичат претендираните права и възражения, са безспорни;
7. са налице други обстоятелства, които сочат, че спорът е подходящ за медиация.

(4) В случаите по ал. 1 и ал. 2 съдът не задължава страните да участват в процедура по медиация, когато:

1. процедурата по медиация е изключена за съответния вид спор със закон;
2. първото съобщение по делото не е връчено на ответника лично, или чрез друго лице в предвидените от закона случаи, освен ако той бъде открит по-късно в хода на производството;
3. ответникът признае иска;
4. страна по делото е държавата или държавно учреждение;
5. страна по делото е потребител, с изключение на исковите за вземания, произтичащи от договор за банков кредит или свързани с него правоотношения, както и от договор за имуществено застраховане;
6. по делото са представени убедителни доказателства за извършено насилие над страна по делото от насрещната страна, за наличието на риск за живота или здравето на детето или за неговия най-добър интерес.“

§ 4. Създава се чл. 140б:

„Препращане и провеждане на медиацията

Чл. 140б. (1) Във всяко положение на делото след изтичане на срока за подаване на отговор на исковата молба и до приключване на съдебното дирене в случаите по чл. 140а, ал. 1 съдът задължава страните, а в случаите по чл. 140а, ал. 2 – може да ги задължи, да участват в процедура по медиация, след като извърши преценка на всички обстоятелства по ал. 3 и ал. 4 на чл. 140а.

(2) Съдът може да задължи страните да участват в процедура по медиация само веднъж в производството.

(3) Процедурата по медиация се провежда в определен от съда срок, който е не по-дълъг от три месеца от съобщаването на страните на определението по ал. 1. По общо съгласие на страните процедурата по медиация може да продължи и след този срок едновременно с разглеждането на делото или производството да бъде спряно по реда на чл. 229, ал. 1, т. 1.

(4) Когато в процедурата по медиация е постигнато споразумение, в зависимост от съдържанието му делото се прекратява или съдът одобрява спогодбата по реда на чл. 234.

(5) Ако споразумение не се постигне, или одобрената спогодба се отнася само за част от спора, съдът продължава разглеждането на делото.“

§ 5. В чл. 267 се правят следните допълнения:

1. създава се нова ал. 3:

„(3) Когато в първоинстанционното производство не е проведена процедура по медиация, в случаите по чл. 140а, ал. 1 въззивният съд задължава страните да участват в такава процедура, а в случаите по чл. 140а, ал. 2 може да ги задължи да направят това,

по реда на чл. 140б, ал. 3 – 5. Съдът може да се произнесе по този въпрос и в първото заседание по делото. “.

2. създава се нова ал. 4:

„(4) Когато в първоинстанционното производство е проведена процедура по медиация, въззивният съд може отново да напъти страните към медиация или друг способ за доброволно уреждане на спора.“

§ 6. В чл. 268 се правят следните изменения и допълнения:

1. създава се нова ал. 3:

„(3) В откритото заседание съдът може да напъти страните към медиация или друг способ за доброволно уреждане на спора. При съгласие на страните за участие в такава процедура делото се отлага или производството се спира по реда на чл. 229, ал. 1, т. 1.“

2. досегашната ал. 3 става ал. 4.

§ 7. В чл. 312, ал. 1, т. 1 думата „три“ се заменя с думата „шест“.

§ 8. Създава се чл. 314а:

„Медиация

Чл. 314а. Когато бързото производство е образувано по искове, посочени в чл. 140а, ал. 2, се прилагат чл. 140а, ал. 3 и ал. 4 и чл. 140б, като срокът за провеждане на процедурата по медиация по чл. 140б, ал. 3 не може да бъде по-дълъг от датата, за която е насрочено открито съдебно заседание.“

§ 9. В чл. 321 се правят следните изменения и допълнения:

1. създава се нова ал. 1:

„(1) При разглеждане на дело по иск за развод се прилагат чл. 140а и чл. 140б.“

2. досегашният текст на ал. 1 става ал. 2;

3. досегашните ал. 2, ал. 3, ал. 4 и ал. 6 се заличават;

4. досегашният текст на ал. 5 става ал. 3.

§ 10. В чл. 329 се правят следните изменения и допълнения:

1. в ал. 1 след края на изречение второ се поставя запетая и се добавят думите „а разноските по чл. 78а, ал. 1 се разпределят поравно“. Създава се ново изречение трето със следното съдържание: „Правилото на чл. 78а, ал. 3 се прилага независимо от разрешаването на въпроса за вината или недобросъвестността.“;

2. в ал. 2 след думите „чл. 78“ се добавят думите „и чл. 78а“.

§ 11. Създава се чл. 341а:

„Медиация

Чл. 341а. В производството по съдебна делба се прилагат чл. 140а и чл. 140б, като съдът задължава страните да участват в процедура по медиация както в производството по допускане на делбата, така и в производството по извършването ѝ.“

§ 12. В чл. 355, изречение първо след думите „дяловете им“ се поставя запетая и се добавят думите „включително разноските по чл. 78а, ал. 1“. В изречение второ след думите „чл. 78“ се добавят думите „и чл. 78а“. Създава се ново изречение трето със следното съдържание: „При прилагането на чл. 78а, ал. 3 не се вземат предвид таксите, които се събират върху стойността на дяловете.“

§ 13. Създава се чл. 374а:

„Медиация

Чл. 374а. В производството по търговски спорове се прилагат съответно чл. 140а и ал. 140б.“

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 14. Законът се прилага за дела, образувани след влизането му в сила.

§ 15. Законът влиза в сила от 1 януари 2024 г.